

EDWARD MATUSZAK

*Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie
Oddział w Poznaniu*

25 LAT KWARTALNIKA „ZAGADNIENIA DORADZTWA ROLNICZEGO”

Decyzja o wydawaniu kwartalnika „Zagadnienia Doradztwa Rolniczego” podjęta została w 1994 roku z inicjatywy ówczesnego dyrektora Centrum Doradztwa i Edukacji w Rolnictwie w Brwinowie, profesora Andrzeja Piotra Wiatraka, który został redaktorem naczelnym czasopisma. Poprzedzona była wnikliwą analizą możliwości wydawniczych Centrum, a jeszcze bardziej potrzebami i oczekiwaniami środowiska doradztwa rolniczego. Lata 90. charakteryzowało duże zapotrzebowanie na „słowo pisane”. W tym samym roku rozpoczęto też wydawanie miesięcznika „Top Agrar Polska”, natomiast „Poradnik Gospodarski”, jako jedno z najwcześniej wydawanych czasopism rolniczych, do którego odwoływały się izby rolnicze, przestał się ukazywać. Brakowało czasopisma, które podejmowałoby szeroko rozumianą problematykę doradztwa rolniczego, w którym od lat 80. następowały istotne zmiany.

Po 1991 roku ośrodki doradztwa rolniczego przeżywały kolejną reformę doradztwa rolniczego. Celem zmiany było lepsze dostosowanie oraz zmobilizowanie doradztwa rolniczego do pomocy rolnikom w gospodarowaniu, w warunkach rozwijającej się gospodarki rynkowej. Zmiany wprowadzone reformą były dość duże, dotyczyły różnych aspektów funkcjonowania jednostek państwowego doradztwa, ale najistotniejsze były następujące:

- Z WOPR (Wojewódzki Ośrodek Postępu Rolniczego – nazwa do reformy doradztwa w 1990 roku) wyodrębnione zostały gospodarstwa produkcyjne, jako odrębne jednostki nie związane z doradztwem, a w powstałych w ich miejsce ośrodkach doradztwa rolniczego (ODR) pozostawiono nieduże obszary gruntów do prowadzenia działalności upowszechnieniowej;
- Znacznie ograniczono liczebność kadry doradczej zatrudnionej w ośrodkach doradztwa rolniczego, które od tego czasu funkcjonowały jako jednostki budżetowe.

W poszukiwaniu sposobów realizacji wyznaczonych nowych zadań, przy ówczesnych możliwościach komunikacyjnych, postawiono na rozwój komunikacji pomiędzy ośrodkami doradztwa a rolnikami w formie pisanej. W stosunkowo krótkim czasie poszczególne ośrodki zakupiły maszyny poligraficzne, a Centrum Doradztwa i Edukacji w Rolnictwie (CDiEwR) od 1990 roku nieprzerwanie organizowało i nadal, (już jako Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie Oddział w Poznaniu), organizuje warsztaty dla redaktorów wydawnictw i osób zajmujących się komputerowym składem tekstu. W miarę poprawiającego się dostępu do nowych programów do składu tekstu i grafiki komputerowej oraz dostępności coraz wydajniejszego sprzętu komputerowego, jakość edytorska i merytoryczna czasopism wydawanych przez ośrodki doradztwa i CDiEwR stawała się coraz lepsza i bardziej kolorowa. Sprzyjał temu również konkurs „Na najlepsze wydawnictwo rolnicze ODR” i towarzyszące mu szkolenia warsztatowe organizowane przez Centrum.

W połowie lat 90. ośrodki doradztwa wydawały corocznie, łącznie około 500 tytułów wydawnictw tematycznych i wydawnictwa periodyczne – najczęściej miesięczniki. Razem z Centrum Doradztwa i Edukacji w Rolnictwie były w tym czasie największym wydawcą fachowej prasy rolniczej kierowanej przede wszystkim do rolników.

Podobnie jak ośrodki doradztwa rolniczego szukały efektywnego sposobu komunikowania się z rolnikami, Centrum Doradztwa i Edukacji w Rolnictwie poszukiwało dobrego sposobu i narzędzia komunikowania się z doradcami pracującymi w ośrodkach doradztwa rolniczego, wymiany informacji, doświadczeń w pracy doradczej oraz przekazu wiedzy i informacji z nauki do doradztwa i praktyki rolniczej. Obecnie wybór padłby zapewne na Internet, ale na początku lat 90-tych takim narzędziem jednostki doradztwa rolniczego nie dysponowały. Do 1994 roku polski Internet był prawie wyłącznie siecią akademicką. W 1996 r. Telekomunikacja Polska umożliwiła połączenie z siecią za pomocą modemu telefonicznego. Dopiero trzy lata później uruchomiono sprzedaż SDI, czyli Szybkiego Dostępu do Internetu, a praktycznie na szerszą skalę zaczął się on rozwijać i znajdował coraz szersze zastosowanie po 2000 roku.

Obszarów tematycznych do wspólnego rozwiązywania było dużo, ale kilka było szczególnie istotnych:

- informacja o wynikach badań naukowych i możliwościach ich zastosowania w praktyce rolniczej;
- informacje rynkowe, planowanie produkcji w warunkach nadprodukcji niektórych produktów rolniczych, z którymi to problemami większość rolników a także doradców rolniczych nie miała do czynienia w okresie powojennym, w sposób praktyczny;
- metodyka doradztwa – organizowanie i prowadzenie doradztwa w oparciu o zidentyfikowane potrzeby rolników i opracowane na tej podstawie programy doradcze;

- wspieranie rozwoju obszarów wiejskich, wspieranie różnych form aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców wsi, rozwoju dodatkowych źródeł dochodu rodzin rolniczych – w latach 90. dominowały zagadnienia związane głównie z agroturystyką, obecnie, po wielu latach, rodzajów przedsiębiorczości na obszarach wiejskich i tym samym dodatkowych źródeł dochodów jest niewspółmiernie więcej;
- szerokie spektrum zagadnień związanych z wstąpieniem Polski do UE, poczynając od dostosowywania wielu dziedzin produkcji rolniczej do warunków funkcjonowania w UE, aż po korzystanie z dostępnych form wsparcia finansowego dla rolników i mieszkańców wsi.

Tematyka zamieszczanych artykułów zmieniała się w kolejnych latach wraz ze zmianami zachodzącymi w rolnictwie i jego otoczeniu gospodarczym i instytucjonalnym. Zamierzeniem Centrum Doradztwa Rolniczego było stworzenie na łamach „Zagadnień Doradztwa Rolniczego” platformy wymiany doświadczeń doradców i instytucji doradczych. Stąd zdecydowana większość nakładu kwartalnika kierowana jest do ośrodków doradztwa rolniczego, a także do instytutów badawczych, uniwersytetów rolniczych, izb rolniczych, instytucji z otoczenia rolnictwa.

W praktyce jednak wymiana doświadczeń pomiędzy doradcami odbywała się w dużo szerszym zakresie w trakcie organizowanych przez Centrum Doradztwa szkoleń dla doradców.

Od 2009 roku treść kwartalnika zamieszczana jest na stronie internetowej www.cdr.gov.pl, a streszczenia publikowanych artykułów dostępne są również w bazach czasopism naukowych, takich jak: AGRO, CEJSH czy Index Copernicus (czasopismo jest indeksowane w bazie ICI Journals Master List).

Od 2011 roku współwydawcą kwartalnika jest Stowarzyszenie Ekonomistów Rolnictwa i Agrobiznesu (SERiA), którego członkowie – głównie pracownicy naukowcy uniwersytetów, instytutów badawczych, a także wyższych szkół prywatnych, byli i są często autorami zamieszczanych w kwartalniku artykułów. Dzięki ich aktywności i wysokiemu poziomowi przekazywanych do publikacji artykułów, „Zagadnienia Doradztwa Rolniczego” znalazły się na liście czasopism punktowanych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Nie byłoby 25 lat wydawania kwartalnika, gdyby nie zespół ludzi zaangażowanych w przygotowanie i wydanie kolejnych numerów. Wszystkim tym osobom: redaktorowi naczelnemu, zespołowi redakcyjnemu, recenzentom, sekretarzowi redakcji, członkom Rady Programowej, pracownikom przygotowującym kolejne numery kwartalnika, w imieniu Wydawcy składam serdeczne podziękowanie.

Podziękowania również serdeczne dla Autorów artykułów oraz czytelników wyrażających swoje opinie i oczekiwania wobec kwartalnika.